

Warszawa, dnia 21-10-2021 r.

Minister Klimatu i Środowiska

DELG-WG.050.12.2021.PA
1762077.6148538.4958642

**Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Jana Marię Jackowskiego na 29. posiedzeniu Senatu w dniu 10 września 2021 r., w sprawie spodziewanej podwyżce cen gazu, znak: BPS/043-29-1213/21, przekazanym do Ministra Klimatu i Środowiska, poniżej przedstawiam stosowne wyjaśnienia.

W odpowiedzi na przekazane pytanie w zakresie wpływu obecnej sytuacji na dostępność oraz cenę paliw gazowych, informuję, że nie przewiduje się znaczących zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego do Polski. Istniejące mechanizmy pozwolą na zapewnienie stabilnych dostaw do odbiorców gazu nawet w przypadku niekorzystnych warunków pogodowych lub zakłóceń na rynku dostaw gazu ziemnego do Polski.

Dzięki prowadzonej konsekwentnie polityce rządu zmierzającej do zwiększenia udziału nowych kierunków gazu w imporcie paliw gazowych, struktura zaspokajania krajowego zapotrzebowania na gaz ziemny charakteryzuje się dużą stabilnością. Istotnym czynnikiem stabilizującym ceny i gwarantującym dostawy gazu ziemnego do Polski jest rosnący udział LNG w strukturze importu, który w 2020 r. odpowiadał za niemal ¼ wszystkich dostaw do Polski. Drugim istotnym czynnikiem stabilizującym dostawy jest stabilne wydobycie krajowe, odpowiadające za zaspokajanie ponad 20% rocznego zapotrzebowania Polski na gaz.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na zapewnienie bezpiecznych dostaw gazu jest wielkość i dostępność pojemności magazynowych gazu ziemnego w kraju. Zapasy utrzymywane w podziemnych magazynach gazu (PMG) umożliwiają bilansowanie systemu i gwarantują możliwość dostarczania tego paliwa do odbiorców, nawet w przypadku pojawienia się zakłóceń na rynku lub nieoczekiwanego wzrostu zapotrzebowania. Warto podkreślić, że łączny stan napełnienia PMG w Polsce na dzień 5 października bieżącego roku wynosi 3125,4 mln m³, co stanowi 98,4% wypełnienia pojemności czynnej magazynów. Dodatkowo, należy wskazać, że nawet w razie wystąpienia czasowych zakłóceń w dostawach gazu ziemnego z kierunku wschodniego, opracowany został w 2019 roku *Plan na wypadek sytuacji nadzwyczajnej*, który określa działania pozwalające na skuteczne przeciwdziałanie negatywnym skutkom takich ograniczeń.

Co więcej, działania dywersyfikacyjne, które stanowią jeden z podstawowych kierunków działań na rynku gazu w ramach przyjętej Polityki energetycznej Polski do 2040 r., zwiększają odporność polskiego rynku na globalne wahania w zakresie cen gazu, w szczególności dzięki rosnącemu udziałowi alternatywnych względem wschodniego kierunków dostaw gazu ziemnego do Polski. Zgodnie ze strategią rządu, wraz z oddaniem do użytkowania gazociągu Baltic Pipe, nowych mocy terminala LNG w Świnoujściu oraz nowego terminalu w Zatoce Gdańskiej (FSRU) Polska uzyska zdolność do pełnego zaspokajania swojego zapotrzebowania z kierunków innych niż rosyjski. Pozwoli to na zwiększenie odporności polskiego i regionalnego rynku na zewnętrzne czynniki. Podkreślenia wymaga również fakt, że wraz z postępującą dywersyfikacją źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego, a tym samym rosnącą presją konkurencyjną na przedsiębiorstwa gazowe, wzmocnieniu ulegają tendencje do obniżania cen paliw gazowych.

W celu zagwarantowania odpowiedniego stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii, przyjęła rozporządzenie nakładające na przedsiębiorstwa energetyczne obowiązek dbania o odpowiedni stopień dywersyfikacji portfela importowego. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 kwietnia 2017 r. w *sprawie minimalnego poziomu dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego z zagranicy* (Dz. U. z 2017, poz. 902) przedsiębiorstwa energetyczne obowiązane są do zapewnienia, że pojedyncze źródło nie będzie odpowiadało w latach 2017 – 2022, za więcej niż 70% całości dostaw, a po tym okresie – za 30% całości importu. Obowiązkiem dywersyfikacji objęte są wszystkie przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesję na obrót gazem ziemnym z zagranicą.

Kluczowym czynnikiem wpływającym na wzrost cen gazu ziemnego w Europie jest realizowana od kilku tygodni strategia spółki Gazprom. Poprzez stosowanie praktyk rynkowych, które są niezgodne z zasadami konkurencji, spółka zmierza do wywarcia presji na państwa członkowskie oraz instytucje UE w celu szybkiego uruchomienia Nord Stream 2 z pominięciem procesu jego certyfikacji, gwarantującego zgodność funkcjonowania gazociągu z prawem UE. Strategia ta polega na niereagowaniu na popytowe sygnały rynkowe przez producenta, przy jednoczesnym braku zatłaczania magazynów na sezon zimowy (tzw. *market squeezing*). Spółka początkowo ograniczyła, a początkiem sierpnia przerwała tradycyjnie realizowane w okresie letnim dostawy do europejskich PMG. Jednocześnie, Gazprom w niedostateczny sposób wykorzystuje zarówno swój potencjał produkcyjny, jak również w zakresie dostaw gazu ziemnego do państw członkowskich UE. Przykładem takich praktyk jest rezygnacja z udziału aukcji na dodatkowe moce przesyłowe przez Ukrainę, czy wstrzymanie tranzytu gazu przez Ukrainę w kierunku Węgier. Celem tych działań jest stworzenie poczucia zagrożenia dla bezpieczeństwa energetycznego UE, zwiększenie zysków ze sprzedaży gazu, ale przede wszystkim – wymuszenie pozytywnej decyzji certyfikacyjnej dla szkodliwego i niepotrzebnego gazociągu Nord Stream 2.

Wysoki udział obrotu giełdowego na rynku polskim pozwala na konkurencyjne kształtowanie się cen paliwa, jednak wiąże się również z wrażliwością tych cen na trendy rynkowe w większych ośrodkach obrotu gazem ziemnym. Ze względu na zwiększony popyt i obniżoną podaż, ceny gazu ziemnego na rynkach europejskich odnotowują systematyczny wzrost, który znacząco przekracza wzrosty na polskim rynku. W związku z rosnącym stopniem połączenia rynku polskiego z rynkami europejskimi, polska giełda pozostaje pod wpływem większych pod względem wolumenowym giełd europejskich. Niemniej, wspomniane wcześniej czynniki pozwalają na ograniczenie niekorzystnych trendów rynkowych i znaczące zneutralizowanie wpływu rosnących na europejskich rynkach cen gazu na rynek polski. Realizowane działania dywersyfikacyjne (m.in. budowa nowej infrastruktury umożliwiającej dostawę gazu do Polski, tworzenie odpowiedniej struktury kontraktów importowych, zwłaszcza dostaw LNG oraz poszukiwanie i krajowe wydobywanie gazu ziemnego) są istotnym czynnikiem pozwalającym na ograniczenie presji cenowej na przedsiębiorstwa energetyczne.

Zasady ustalania taryf dla paliw gazowych określone zostały w art. 45 ustawy – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716, 868) oraz w rozporządzeniu Ministra Energii z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie szczególnych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz. U. z 2021, poz. 280). Zgodnie z przywołanymi przepisami, taryfy ustalane są przez przedsiębiorstwa energetyczne i zatwierdzone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, który zmierza do równoważenia interesów przedsiębiorstw energetycznych i odbiorców paliw gazowych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, Minister Klimatu i Środowiska nie ma więc wpływu na proces ustalania taryf dla odbiorców końcowych.

Prawo europejskie zobowiązuje Polskę do podejmowania działań liberalizujących rynek gazu ziemnego, w tym poprzez tzw. uwolnienie cen gazu ziemnego dla poszczególnych odbiorców. Niemniej, świadomi wrażliwości polskiego odbiorcy na wahania cenowe, rząd RP zabiega o przyznanie odpowiednich okresów przejściowych na wprowadzenie zmian, tak by ograniczyć potencjalne negatywne skutki znoszenia nadzoru Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nad cenami paliw gazowych dla odbiorców. Działania te zagwarantowały odbiorcom końcowym, będącym gospodarstwami domowymi, przedłużony okres ochrony. W związku z tym do końca 2023 r. ceny gazu ziemnego dla odbiorców w gospodarstwach domowych, w celu ochrony interesów tych odbiorców m.in. przed nieuzasadnionym wzrostem cen, podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE.

Z poważaniem

Z up. Ministra

Piotr Dziadzio
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów